

(World Health Organization (WHO)) også anvender betegnelsen »mental retardering«.

Det er Retslægerådets opfattelse, at betegnelserne »åndssvaghed« og »mental retardering« er synonymmer og vil kunne erstatte hinanden. WHO's klassifikationssystem inddeler mental retardering i fire grader: lettere grad, middelsvær grad, sværere grad og sværeste grad. At være mentalt retarderet i »lettere grad« svarer ifølge Retslægerådet til tilstanden »åndssvaghed i lettere grad«, jf. straffelovens § 16, stk. 2. At være mentalt retarderet i »middelsvær, sværere eller sværeste grad« svarer til tilstanden »åndssvaghed i højere grad«, jf. straffelovens § 16, stk. 1. Personer, der tilhører sinkegruppen, er ikke klassificerede i den del af klassifikationssystemet, der vedrører de psykiske lidelser og forstyrrelser, og således heller ikke under »mental retardering«. At være »sinke« er ikke opfattet som en egentlig psykisk lidelse, hvilket ifølge Retslægerådet er i overensstemmelse med dansk tradition, hvorefter denne gruppe er holdt uden for reglerne om straffrihed og særbehandling.

Retslægerådet har også overvejet, om betegnelsen »person med vidtgående psykisk handicap« kan erstatte udtrykket »åndssvaghed«. Denne betegnelse kan imidlertid også omfatte sinker, og det er derfor Retslægerådets opfattelse, at den pågældende betegnelse ikke vil være egnet til at afgrænse den gruppe, over for hvilken en særforanstaltning må anbefales.

4.5. Justitsministeriets overvejelser

Som det fremgår af pkt. 4.2.2. ovenfor, er udtrykket »åndssvageforsorg« udgået af den sociale lovgivning i forbindelse med ophævelsen af den særlige lovgivning om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagt begavede i 1980.

Endvidere er udtrykket »åndssvag« mange steder i den sociale lovgivning erstattet med udtrykket »personer med vidtgående psykiske handicap«. I den forbindelse er der såvel i anklagemyndighedens praksis som i retspraksis sket en vis tilpasning af formuleringen af foranstaltninger i medfør af straffelovens § 68, 2. pkt., over for denne gruppe af lovovertrædere til de gældende socialretlige regler. Også i anden lovgivning anvendes andre udtryk end ordet »åndssvag«, herunder f.eks. »hæmmet psykisk udvikling«.

Justitsministeriet finder, at der bør gennemføres en lignende tilpasning af terminologien i straffelovens §§ 16 og 68 om åndssvage lovovertrædere.

Det er i nogle hørings svar over et udkast til lovforslaget anført, at det foretrækkes at anvende udtrykket »udviklingshæmning«.

Sinkegruppen bør imidlertid fortsat holdes uden for reglerne om straffrihed og særbehandling, og udtrykket »udviklingshæmning« er derfor ikke et egnet kriterium som erstatning for »åndssvaghed« i straffelovens § 16. Det samme gælder for udtrykket »person med vidtgående psykisk handicap«.

Det foreslås på denne baggrund, at udtrykket »åndssvaghed« i straffelovens § 16 erstattes med betegnelsen »mental retardering«.

Endvidere foreslås udtrykket »i institution for åndssvage eller under åndssvageforsorg« i straffelovens § 68, 2. pkt., ændret til »i institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller under tilsyn med mulighed for administrativ anbringelse«. I den forbindelse foreslås en tilsvarende sproglig ændring af bestemmelserne i retsplejelovens § 809, stk. 2, og udlægningslovens § 6, stk. 1, nr. 2 og 3.

Lovforslaget omfatter også de andre bestemmelser i straffeloven, der benytter betegnelsen »åndssvag« eller lignende. Det drejer sig om § 218, stk. 1, om udnyttelse af en persons åndssvaghed til at skaffe sig samleje med den pågældende uden for ægteskab, § 219 om den, der som ansat ved åndssvageinstitution har samleje med nogen, der er optaget i institutionen, § 236, stk. 1, om pålæg til seksualforbrydere om ikke at indfinde sig bl.a. ved åndssvageanstalter, § 254 om at overlade en åndssvag farligt våben eller sprængstof og § 261, stk. 2, om uberettiget at holde en person i forvaring som åndssvag.

Der henvises i øvrigt til de særlige bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 2, 7 og 10-14, § 2, nr. 1, og § 3.

5. Ændring af den nuværende ordning vedrørende dømtes pligt til at betale omkostninger i sager efter straffelovens § 72

5.1. Gældende ret

Om sagsomkostninger i straffesager, der forfølges af en offentlig myndighed, bestemmes i retsplejelovens § 1007, stk. 1, bl.a., at omkostningerne ved sagens behandling udredes af det offentlige med forbehold af ret til at få dem erstattet efter retsplejelovens regler herom. Efter retsplejelovens § 1008, stk. 1, 1. pkt., har sigtede herefter, såfremt vedkommende »findes skyldig«, som udgangspunkt pligt til at erstatte det offentlige de nødvendige udgifter, som er medgået til sagens behandling.

I retsplejelovens § 1008, stk. 2-4, er der fastsat en række undtagelser og modifikationer fra hovedreglen om den dømtes pligt til at erstatte sagens omkostninger. Bl.a. fremgår det af § 1008, stk. 3, 1. pkt., at udgifter som følge af anke, kære eller begæring om genoptagelse kun skal udredes af tiltalte, når disse skridt enten har ført til et for den pågældende me-